

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **M. V.**, bývajúcí N., zastúpený JUDr. J. K., advokátom vo Z., proti žalovanej : **G.**, so sídlom L., **o zaplatenie 6 160,70 € s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 8 C 269/2008, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2013 sp. zn. 8 Co 245/2012

t a k t o :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2013 sp. zn. 8 Co 245/2012 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava II z 24. februára 2009, č.k. 8 C 269/2008-14 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II uznesením z 24. februára 2009 č.k. 8 C 269/2008-14 konanie zastavil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení prvostupňový súd uviedol, že konanie Okresného súdu Bratislava II bolo začaté dňa 20.11.2008. Žalobca sa svojou žalobou domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd žalovanú zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 185 600 Sk s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne od 5.2.2005 do zaplatenia a nahradiť trovy konania žalobcu. Súd vyzval výzvou zo dňa 3.12.2008 žalobcu v lehote 10 dní od doručenia výzvy na zaplatenie súdneho poplatku. Výzva bola žalobcovi doručená dňa 15.1.2009 jej vrátením na súd v súlade s § 47 ods. 2 O.s.p. Súd žalobcovi opätovne doručoval výzvu na zaplatenie súdneho poplatku dňa 15.1.2009 a 16.1.2009 s tým, že obe zásielky s výzvou boli žalobcovi doručené v súlade s § 47 ods. 2 O.s.p. dňom vrátenia zásielky na súd a to konkrétne dňa 11.2.2009 a 12.2.2009. Žalobca bol vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku poučený o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku v podobe zastavenia konania. Žalobca v uvedenej lehote súdny poplatok nezaplatil. V súlade s ustanovením § 10 ods. 1 zákona

č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov konanie zastavil.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu uznesením z 28. marca 2013 č. k. 8 Co 245/2012-51 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa vyzval dňa 3.12.2008 žalobcu, ktorému vznikla poplatková povinnosť z návrhu na jeho zaplatenie vo výške 11 136 Sk. Výzva bola žalobcovi doručovaná do vlastných rúk v dňoch 19.12. a 22.12.2008 s tým, že dňa 15.1.2009 sa súdna zásielka vrátila súdu s oznámením, že si ju žalobca na adrese doručovania neprevzal ani v odbernej lehote. Z potvrdenia zamestnávateľa žalobcu je zrejmé, že žalobca sa v dňoch doručovania súdnej zásielky na adrese doručovania nezdržiaval. Opakovane bola výzva na zaplatenie súdneho poplatku žalobcovi doručovaná do vlastných rúk v dňoch 19.1. a 20.1.2009 s tým, že dňa 12.2.2009 sa vrátila zásielka súdu, nakoľko si ju žalobca na adrese doručovania neprevzal ani v odbernej lehote. Z potvrdenia zamestnávateľa žalobcu vyplýva, že žalobca v období od 18.1.2009 do 13.2.2009, teda v dňoch doručovania tejto súdnej zásielky, nebol na zahraničnej služobnej ceste a ani neuviedol, že by sa v čase doručovania zásielky súdu na adrese nezdržiaval, resp. kde sa v uvedených dňoch zdržiaval. V danom prípade bolo preto potrebné považovať deň 12.2.2009, kedy sa zásielka súdu vrátila, za deň doručenia písomnosti náhradným spôsobom podľa § 47 ods. 2 O.s.p. Po preskúmaní postupu súdu prvého stupňa z hľadiska relevantných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch č. 71/1992 Zb. dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je vecne správne a preto ho potvrdil podľa § 219 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm.a/, b/, c/ O.s.p. Odňatie možnosti dovolateľa konať pred súdom videl v tom, že tak odvolací súd ako i súd prvostupňový, nesprávne interpretovali a aplikovali ustanovenie § 47 ods. 2 O.s.p. upravujúci inštitút náhradného doručovania písomností doručovaných do vlastných rúk, okrem toho nenáležite a nesprávne posúdili otázku možného osobného oslobodenia žalobcu od súdneho poplatku v zmysle § 4 ods. 2 písm.za/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov a táto nesprávna interpretácia a aplikácia napokon viedla k zastaveniu konania znamenajúcim celkové odňatie možnosti dovolateľa ako žalobcu konať pred súdom. Ďalej namietal, že odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. vidí aj v tom, že vo veci konajúce súdy rozhodnutie o zastavení konania a rozhodnutie o potvrdení tohto

rozhodnutia nezdôvodnili spôsobom rešpektujúcim právo účastníka konania na spravodlivý proces, keď z oboch rozhodnutí nie je zrejmé, na základe akých konkrétnych skutočností dospeli k záveru o naplnení podmienok pre aplikáciu fikcie náhradného doručenia do vlastných rúk podľa § 47 ods. 2 O.s.p. ako aj z akých dôvodov nebol prípad žalobcu podriadený pod ustanovenie § 4 ods. 2 písm.za/ zákona č. 71/1992 Zb. zakladajúci právo účastníka poplatníka na zákonné osobné oslobodenie od poplatku. Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorá spočíva v nepreskúmateľnosti, ako aj že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhol zrušiť uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, keďže podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, len pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm.c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Žalobca napadol dovolaním uznesenie, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. Vzhľadom na to by dovolanie žalobcu mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež so zreteľom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal procesnú spôsobilosť byť účastníkom, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal; ich existencia v dovolacom konaní nevyšla ani najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolateľ namieta, že v konaní mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.). Za taký postup judikatúra považuje procesný postup súdu priečiaci sa zákonu, ktorým sa účastníkovi znemožňuje realizácia procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania priznaných mu za účelom uplatnenia a ochrany jeho práv.

Odňatie možnosti dovolateľa konať pred súdom vidí žalobca v tom, že odvolací súd ako i prvostupňový súd nesprávne interpretovali a aplikovali ustanovenie § 47 ods. 2 O.s.p. upravujúce inštitút náhradného doručovania písomností doručovaných do vlastných rúk.

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, kedy bola zásielka vrátená súdu za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel.

Výzva na zaplatenie súdneho poplatku zo dňa 3. decembra 2008 č. k. 8 C 269/2008-9 bola doručovaná žalobcovi dňa 19.1.2009 a opakovane doručovaná 20.1.2009 a následne dňa 20.1.2009 bola aj zásielka uložená na pošte (vid' č. 1. 13 spisu) s tým, že dňa 12.2.2009 sa

vrátila zásielka súdu, nakoľko si ju žalobca na adrese doručovania neprevzal a ani v odbernej lehote. Z potvrdenia zamestnávateľa žalobcu (č. 1. 38 spisu) je zrejmé, že žalobca v čase od 17.11.2008 do 17.1.2009 a od 14.2.2009 do 26.4.2009 bol na zahraničnej pracovnej ceste. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca v období od 18.1.2009 do 13.2.2009, teda v dňoch doručovania tejto súdnej zásielky nebol na zahraničnej služobnej ceste a ani neuviedol, že by sa v čase doručovania zásielky súdu na adrese nezdržoval, resp. kde sa v uvedených dňoch zdržiaval. Bolo preto potrebné považovať deň 12.2.2009, kedy sa zásielka súdu vrátila, za deň doručenia písomnosti náhradným spôsobom podľa § 47 ods. 2 O.s.p. Námietka dovolateľa, že súdy nesprávne interpretovali a aplikovali ustanovenie § 47 ods. 2 O.s.p. upravujúce inštitút náhradného doručovania písomností doručovaných do vlastných rúk neobstojí a konaním súdov nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.

Dovolateľ ďalej namieta, že mu k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že súdy nesprávne posúdili otázku možného oslobodenia ho od súdneho poplatku v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm.za/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších zmien a predpisov.

O odňatie možnosti účastníka konať pred súdom ide tiež v prípade procesného postupu súdu, ktorý zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) napriek tomu, že poplatník bol od súdneho poplatku oslobodený (vid' R 50/1997).

Podľa § 4 ods. 2 písm.za/ zákona o súdnych poplatkoch je od poplatku oslobodený spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu.

Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

Podľa § 18c ods. 8 zákona o súdnych poplatkoch poplatky, na ktoré sa vzťahuje oslobodenie podľa tohto zákona a ktoré neboli vybraté do nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa nevyberajú.

V dovolacom konaní bolo potrebné vyriešiť otázku, či sa v preskúmvanej veci vzťahovalo na žalobcu oslobodenie od súdnych poplatkov podľa uvedeného ustanovenia

zákona o súdnych poplatkoch. Správne vyriešenie tejto otázky vyžaduje bližšiu analýzu konkrétnych okolností, z ktorých žalobca vyvodzuje nárok na zaplatenie požadovanej sumy (por. obdobne tiež R 28/2007).

Za účelom zabezpečenia podkladov nevyhnutných pre posúdenie, z ktorého právneho vzťahu je vyvodzovaný návrhom uplatnený nárok, ukladá zákon žalobcovi povinnosť uviesť vždy už v návrhu na začatie konania rozhodujúce skutočnosti (§ 79 ods. 1 O.s.p.), ktoré majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov, významných pre posúdenie rôznych otázok povahy finančno-právnej (vrátane oslobodenia od platenia súdneho poplatku), procesno-právnej a hmotno-právnej. Žalobca je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a odôvodniť (je totiž vždy vecou súdu, aby podal jeho právnu kvalifikáciu); ak ho ale žalobca predsa len právne vyhodnotí, súd tým nie je viazaný.

Žalobca sa podobnou žalobou domáha plnenia z poisťnej zmluvy.

Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným typom zmluvy (aj keď je v Občianskom zákonníku pomenovaná), ale možno ju označiť ako druh zmluvy, pre ktorú najmä Občiansky zákonník, ale aj iné právne predpisy, ustanovujú osobitné podmienky a určujú, aké náležitosti zmluva musí obsahovať a naopak, ktoré v nej nesmú byť (neprijateľné podmienky) na ochranu tzv. slabšej zmluvnej strany. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môže mať aj poisťná zmluva. Spotrebiteľská zmluva sa uzatvára medzi dodávateľom na strane jednej a spotrebiteľom na strane druhej. Dodávateľ je ten, kto pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom bude vždy osoba (fyzická či právnická), ktorá pri uzavieraní tejto zmluvy nekoná ako podnikateľ, teda osoba, ktorá pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom nie je rozhodujúce, či spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvy.

Predmetom konania v súdnej veci ako už bolo hore uvedené je plnenie z poisťnej zmluvy. Poisťná zmluva predstavuje svojím charakterom spotrebiteľskú zmluvu, v súvislosti s konaním o ktorej sa uplatní aj režim ustanovenia § 4 ods. 2 písm.za/ zákona o súdnych poplatkoch, teda osobné oslobodenie žalobcu od súdnych poplatkov v takomto konaní.

Žalobca si plnenie z poisťnej zmluvy uplatnil na prvostupňovom súde Okresný súd Bratislava II 20. novembra 2008. Prvostupňový súd žalobcu výzvou zo dňa 3. decembra 2008

č. k. 8 C 269/2008-9 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za návrh v sume 11 136 Sk podľa položky č. 1 písm.a/ Sadzobníka súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Uznesením zo dňa 24. februára 2009 č.k. 8 C 269/2008-14 Okresný súd Bratislava II konanie v predmetnej veci zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Zákonom č. 465/2008 Z.z. nadobudlo účinnosť 1.1.2009 ustanovenie § 4 ods. 2 písm.za/, podľa ktorého je od poplatku oslobodený spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu.

Z ustanovenia § 18c prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2009 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších zmien a doplnkov v odseku 8 je zrejmé, že poplatky, na ktoré sa vzťahuje oslobodenie podľa tohto zákona a ktoré neboli vybraté od nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa nevyberajú.

Zo spisu je zrejmé, že na poplatok vyrubený žalobcovi sa vzťahuje oslobodenie podľa tohto zákona (§ 4 ods. 2 písm.za/ zákona o súdnych poplatkoch) a že tento poplatok nebol vybratý do nadobudnutia účinnosti tohto zákona, teda do 1.1.2009. Takýto súdny poplatok sa teda podľa citovaného ustanovenia nevyberá a pokiaľ súd prvého stupňa uznesením zo dňa 24. februára 2009 č. k. 8 C 269/2008-14 zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania; rovnako postupoval aj odvolací súd, ktorý rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, súdy nižších stupňov odňali žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Z uvedeného dôvodu dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.).

Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k nevyhnutnosti zrušiť rozhodnutie odvolacieho ako aj prvostupňového súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v dovolaní, týkajúcimi sa inej vady konania a právneho posúdenia veci.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová